

Rabbinic Infallibility?

The Curious Case of the Rebellious Elder

“Lo Tasur” and Rabbinic Authority

1. **דברים (יז:ח-יב):** כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר יקוק אלהיך בו... (יא) על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: (יב) והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הכהן העמד לשרת שם את יקוק אלהיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל:

Parshat Shoftim (17:8-12): If a matter of law is beyond your understanding, (for example) between [impure] blood to [pure] blood, between [an innocent] verdict and [a guilty] verdict, between [contaminated] leprosy and [uncontaminated] leprosy, [in essence] matters under dispute in your city, you should rise up and ascend to the place that Hashem, your G-d has chosen for you... You shall act in accordance with the instructions given you and the ruling handed down to you; you must not deviate from the verdict that they announce to you either to the right or to the left.

But the man who acts deliberately and disregards the priest charged with serving there Hashem your God, or the magistrate, that person shall die. Thus you will sweep out evil from Israel¹:

2. **ספרי (שופטים):** אפ' מראים בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם.
Sifrei (Parshat Shoftim): Even if in your eyes they are showing right to be left and left to be right, listen to them.

3. **כוזרי (ג:מא):** מפני שהם נעזרים בשכינה ולא יתכן לעבור עליהם שיסכימו בדבר שחולק על התורה בעבור רובם ולא תעבור עליהם הטעות לחכמתם הרחבה
Kuzari (3:41): For they are assisted by the Shekhina and it is not possible that they should agree on something which contradicts the Torah, because of their great number, and error will not come upon them due to their broad wisdom.

4. **הרמב"ן (שופטים):** "כי על הדעת שלהם הוא נותן (ס"א לנו) להם התורה אפ' יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל
Ramban (Shoftim, ibid.): For on their understanding the Torah is given to us, even if it is your eyes like swapping right with left.

5. **השגות הרמב"ן לסה"מ (שורש א'):** כי על המשמעות שלהם הוא מצוה ונותן לנו התורה. וזה הוא מה שאמרו (ספרי שם) אפילו אומרים לך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל שכך היא המצוה לנו מאדון התורה יתעלה שלא יאמר בעל המחלוקת היאך אתיר לעצמי זה ואנכי היודע בוודאי שהם טועים והנה נאמר לו בכך אתה מצווה.

Ramban (Sefer Ha-Mitzvot, Principle 1): For on their meaning (i.e. interpretation) He is commanding and giving us the Torah. And that is what they said (Sifrei, ibid.) "even if

¹ Translations from Sefaria, with modifications.

they say to you on left that it is right and on right that it is left", for that is what is commanded to us from the master of the Torah, may He be exalted, such that a party to a dispute should not say, "How can I permit this for myself, since I know for sure they are mistaken. For we say to him, "In thus you are commanded".

6. **דרשות הר"ן** (דרוש ז'): ראו כולם שר' אליעזר מסכים אל האמת יותר מהם...והכריעו מן השמים כדבריו, ואעפ"כ עשו מעשה כהסכמתם. שאחר ששכלם נוטה לטמא, אע"פ שהיו יודעים שהיו מסכימים הפך מן האמת, לא רצו לטהר. והיו עוברים על דברי תורה אם היו מטהרים, כיון ששכלם נוטה לטמא. שההכרעה נמסרה לחכמי הדורות, ואשר יסכימו הם הוא אשר צוהו ה'.

Drashot Ha-Ran (7): They all saw that R' Eliezer was more line with the truth than them...and the Heavens ruled in his favor, and nonetheless they acted upon their consensus. Since their intellect leaned in favor of ruling it as impure, even though they knew they were agreeing against the truth, they did not want to rule it pure. And they would have violated the words of the Torah had they ruled pure, since their intellect leaned towards ruling impure. For the decision was handed to the sages of the generations, and what they agree is what G-d commands.

7. **דרשות הר"ן** דרוש י"א: אפ' אומר לך על ימין שהוא שמאל...כלו' אפילו ברור לך שאין האמת כדברי הוראת הסנהדרין, אעפ"כ שמע אליהם, כי כן צוה ה' יתברך שנהוג בדיני התורה ומצותיה, כפי מה שיכריעו הם, יסכימו לאמת או לא יסכימו.

...על דעת מי שיחשוב שאין טעם למצות התורה כלל, אלא כולן נמשכות אחר הרצון לבד...לפי זה, הנמשך אחר כל מה שיניחו חכמי הדור, (ש)אי אפשר שיהיו דבריהם על הפך האמת, ואי אפשר שימשך מהענין ההוא בנפשותינו דבר מגונה כלל. אבל אחרי שאנחנו לא נבחר בזה הדעת, אבל נאמין שכל מה שמנעתהו התורה ממנו, מזיק אלינו, ומוליד רושם רע בנפשותינו, ואף על פי שלא נדע סיבתו, לפי זה הדעת, אם כן כשיסכימו החכמים בדבר אחד טמא שהוא טהור, מה יהיה, הלא הדבר ההוא יזיק אותנו ויפעל מה שבטבעו לפעול, ואף על פי שהסכימו בו החכמים שהוא טהור... שהתורה השגיחה לתקן ההפסד שהיה אפשר שיפול תמיד, והוא פירוד הדעות והמחלוקת, ושתיעשה תורה כשתי תורות...כשמסרה הכרעת הספיקות לחכמי הדור, שעל הרוב ימשך מזה תיקון, ויהיה משפטם צודק. כי שגיאות החכמים הגדולים, מועטות ממי שהוא למטה מהם בחכמה, וכל שכן כת הסנהדרין העומדים לפני ה' יתברך במקדשו, ששכינה עמם. ועם היות שלפעמים אפשר, שעל צד הפלא והזרות, ישגו בדבר מה, לא חששה תורה להפסד ההוא הנופל מעט, כי ראוי לסבול אותו מצד רוב התיקון הנמשך תמיד...

ואני סובר עוד, שאי אפשר שימשך ממה שיכריעו הסנהדרין הפסד בנפש כלל, גם כי יאכילו דבר האיסור...לפי שהתיקון אשר ימשך בנפש מצד ההכרעה למצות החכמים...הוא הדבר היותר אהוב אצלו, כאמרו הנה שמוע מזבח טוב, ותיקון ההוא יסיר הרוע אשר הוא מעותד להתילד בנפש מצד אכילת הדבר האסור ההוא.

Drashot Ha-Ran (11): Even he tells you right is left...On the opinion of those who hold there is no reason for the Mitzvot, rather they all follow the Divine will alone...according to this, one who follows everything laid down by the sages of the generation, it is impossible for their words to be false, and it is impossible that anything execrable should come to ours souls from this matter. But since we do not hold this position, but believe that everything the Torah forbids harms us and creates a bad impression on our souls, even if we don't know the reason, according to this opinion, if the sages agree that something impure is pure, what does that do, for that thing will still harm us and do what's in its nature to do...

For the Torah sought to fix the problem...of differing opinions and dissension and that the Torah would become like two Torah's...it gave over the doubtful matters to the sages of the generation, for on the most part this will yield. For the mistakes of the great sages, are less common than those who are beneath them in wisdom, and certainly the Sanhedrin who stand before G-d, may He be blessed,

in His Temple, for the Shekhina is with them. And although it is sometimes possible, that in a remarkable and strange situation, they would make some mistake, the Torah was not concerned with that rare problem, for it is worth tolerating it considering the greater good which is constant. And I further hold, that it is impossible for any harm to the soul to arise from what the Sanhedrin decide, even if they feed one something prohibited...for the benefit to the soul from obeying the decision of the sages...is the more loved thing by Him...and that benefit will remove the evil which is liable to grow in the soul from eating the prohibited thing.

8. **חינוך (תצ"ו):** שאפ' יהיו הם טועים בדבר א' מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם אלא נעשה כטעותם וטוב לסבול טעות אחד ויהיו הכל מסורים תמיד תחת דעתם הטוב תמיד ולא שיעשה כל א' כפי דעתו שבזה יהיה חורבן הדת וחלוק לב העם ובזה יהיה הפסד האומה לגמרי.

Sefer ha-Chinuch (496): Even if they are mistaken in a certain matter it is not right for us to deviate from them but we should act according to their mistake, and it's better to tolerate one mistake and have everyone consistently obeying their good ideas, and not to have everyone acting on his own ideas, for that would destroy the religion and split the heart of the nation, and it would destroy the nation entirely.

The Sin-offering for a Mistaken Ruling

9. **משנה מסכת הוריות פרק א משנה ה:** הורו בית דין ועשו כל הקהל או רובן על פיהם מביאין פר ובעבודה זרה מביאין פר ושעיר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שנים עשר שבטים מביאין שנים עשר פרים ובעבודה זרה מביאין שנים עשר פרים ושנים עשר שעירים רבי שמעון אומר שלשה עשר פרים ובעבודה זרה שלשה עשר פרים ושלשה עשר שעירים פר ושעיר לכל שבט ושבט פר ושעיר לבית דין

Mishna Horiyot (1:5): If the judges of the court issued an erroneous ruling and the entire congregation or a majority thereof performed a transgression on the basis of their ruling, the judges bring a bull as an unwitting communal sin-offering. And if the erroneous ruling involved idol worship, the judges bring a bull and a goat, as it is written in the Torah (see Numbers 15:24); this is the statement of Rabbi Meir. Rabbi Yehuda says: It is not the court that brings the offering, it is the people. Twelve tribes, each of which performed a transgression, bring twelve bulls, i.e., each tribe brings one, and for idol worship they bring twelve bulls and twelve goats, as each tribe is a congregation. Rabbi Shimon says: They bring thirteen bulls; and for idol worship they bring thirteen bulls and thirteen goats, a bull and a goat for each and every tribe and a bull and a goat for the court. The mishna continues: If the judges of the court issued a ruling, and at least seven tribes, or a majority of each of those tribes, performed a transgression on the basis of their ruling, the judges bring a bull; and for idol worship they bring a bull and a goat. This is the statement of Rabbi Meir. Rabbi Yehuda says: The seven tribes that sinned bring seven bulls, i.e., each tribe brings one bull, and each of the rest of the tribes, i.e., those that did not sin, brings one bull on the basis of the sin of the other tribes, as even those who did not sin bring an offering on the basis of the actions of the sinners. Rabbi Shimon says: When seven tribes sin eight bulls are brought as offerings, one bull for each and every tribe and one bull for the court. And for idol worship, eight bulls and eight goats are brought, one bull and one goat for each

and every tribe and one bull and one goat for the court. If the court of one of the tribes issued a ruling and the majority of that tribe performed a transgression on the basis of its ruling, that tribe is liable to bring an offering and the rest of all the tribes are exempt; this is the statement of Rabbi Yehuda. And the Rabbis say: One is liable to bring an offering for an unwitting communal sin only for rulings of the High Court alone, as it is stated: "And if the entire assembly of Israel shall act unwittingly" (Leviticus 4:13), from which it is derived that there is liability only for a ruling of the assembly, i.e., the court, of the entire people, but not for a ruling of the assembly of that particular tribe.

10. **רמב"ם שגגות פרק יב הלכה א:** כל דבר שחייבין על שגגתו חטאת קבועה אם שגגו בית דין הגדול בהוראה והורו להתירו ושגגו העם בהוראתו ועשו העם והם סומכין על הוראתו ואחר כך נודע לבית דין שטעו, הרי בית דין חייבין להביא קרבן חטאת על שגגתו בהוראה ואף על פי שלא עשו הן בעצמן מעשה שאין משגיחין על עשיית בית דין כלל בין עשו בין לא עשו אלא על הוראתו בלבד, ושאר העם פטורין מן הקרבן ואף על פי שהם העושים מפני שתלו בבית דין, ומה הוא הקרבן שמביאין על שגגה זו, אם בע"ז שגגו והורו מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת מכל שבט ושבט... ואם בשאר כריתות שחייבין על שגגתו חטאת קבועה שגגו והורו, מביא כל שבט ושבט פר חטאת

Rambam (Shegagot 12:1): The following rule applies with regard to every transgression for which an individual is obligated to bring a fixed sin-offering. If the High Court inadvertently erred in their ruling and ruled that a forbidden substance is permitted and as a result of their ruling, the people erred inadvertently and acted in transgression of the prohibition, while relying on the ruling of the court, and afterwards, the court discovered that they had erred, the court is obligated to bring a sin-offering for their erroneous ruling. Even if the judges themselves did not perform a deed in violation of the prohibition, they must bring this sacrifice. For we do not consider the deeds of the judges at all, what they did or did not do, only their ruling. The remainder of the people are exempt from bringing a sacrifice as individuals, even though they performed the transgression, because they relied on the court.

11. **ספר המצוות לרמב"ם:** והמצוה הס"ח היא שצונו שיקריבו בית דין קרבן כשטעו והורו שלא כהלכה
Rambam (Sefer Ha-Mitzvot, 68): That He commanded us that the court should bring a sacrifice when they erred and ruled against the Halakha.

12. **גמ' הוריות דף ב עמוד ב:** אמר רב יהודה אמר שמואל: זו דברי ר' יהודה, אבל חכמים אומרים: יחיד שעשה בהוראת ב"ד – חייב

Gemara Horiyot 2b: R' Yehuda said in the name of Shemuel: This the opinion of R' Yehuda, but the Sages say: An individual who acted upon the ruling of Beit Din, is obligated [in a private sin offering].

13. **ריטב"א שבת דף צג עמוד א:** גירסת רש"י ז"ל ורבי שמעון לטעמיה דאמר יחיד שעשאה בהוראת בית דין חייב. והקשו עליו בתוספות דאדרבה אשכחן ליה דפטר דתנן במסכת הוריות (ג' ב') הורו ב"ד וידעו שטעו וחזרו בהם בין שהביאו כפרתם... והלך היחיד ועשה על פיהם רבי שמעון פוטר רבי אלעזר אומר ספק, ויש מתרצים דשאני התם שנודע להם שטעו, וכיון שהוא תלוי בהם אחשביניהם רחמנא כאילו נודע

לן וכמו שנזכר דמי והוי כמזיד דפטור מקרבן...והנכון כגירסת הגאונים ז"ל וכן הוא בתוספות ורבי שמעון יחיד שעשה בהוראת ב"ד לא צריך קרא, פי' שאין לך אנוס גדול מזה.

Ritva Shabat 93a: ...some answer that there is different because they {the court} realized that they erred, and since he is reliant on them, Hashem considers it as if it became known to him, and as if he remembered and he is like an intentional sinner who is exempt from a sacrifice...And the correct opinion is like the text of the Geonim...R' Shimon holds an individual who acted upon the ruling of Beit Din does not need a verse {to prove he is exempt from a sin-offering}, meaning, because there is no greater case of one sinning unwillingly than this!

The Need for a "High-level" Ruling

14. **רמב"ם** הלכות שגגות פרק יג הלכה א: וכן אם הורו וידע אחד מהן שטעו ואמר להם טועים אתם ורבו עליו המתירים והתירו, הרי בית דין פטורין וכל מי שעשה על פיהם חייב להביא חטאת קבועה על שגגתו, שנאמר ואם כל עדת ישראל ישגו עד שישגו כל הסנהדרין.

Rambam Shegagot 13:1: Similarly, if the court issued a ruling and one of them knew that they erred and protested: "You are making an error," but those who sought to permit the matter outnumbered him and permitted it, the court is exempt and all of those who acted on their ruling must bring a fixed sin-offering for his inadvertent transgression, as Leviticus, op. cit. states: "If the entire congregation of Israel shall inadvertently err...", i.e., the entire Sanhedrin.

15. **גמ' הוריות** דף ד עמוד א: ת"ר: ונעלם דבר - ולא שיעקר המצוה כולה. כיצד? אמרו: אין נדה בתורה, אין שבת בתורה, אין עבודת כוכבים בתורה, יכול יהו חייבין? ת"ל: ונעלם דבר, ולא שתתעלם מצוה כולה

Gemara Horiyot (4a): The mishna teaches: In a case where the judges of the court issued an erroneous ruling to abolish the entire essence of the mitzva, that is not a valid ruling, and the court is exempt from bringing an offering. The Sages taught: The verse states: "And the matter is hidden from the eyes of the congregation" (Leviticus 4:13), from which it is derived that there is liability only when a single matter is hidden but not in a case where they will abolish the entire mitzva. How so? If the court said: There is no prohibition against engaging in intercourse with a menstruating woman written in the Torah, or there is no prohibition against performing prohibited labor on Shabbat written in the Torah, or there is no prohibition against engaging in idol worship written in the Torah, one might have thought that the judges would be liable. Therefore, the verse states: "And the matter is hidden," and not that the entire mitzva will be hidden. Accordingly, if the judges issued that ruling, they are exempt from bringing an offering.

16. תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ה עמוד א: הורו ב"ד של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהן - אותו שבט הוא חייב, ושאר כל השבטים פטורין, דברי רבי יהודה; וחכמים אומרים: אין חייבין אלא על הוריות בית דין הגדול בלבד, שנאמר ואם כל עדת ישראל ישגו, ולא עדת אותו שבט.

Gemara Horiyot (5a): If the court of one of the tribes issued a ruling and the majority of that tribe performed a transgression on the basis of its ruling, that tribe is liable to bring

an offering and the rest of all the tribes are exempt; this is the statement of Rabbi Yehuda. And the Rabbis say: One is liable to bring an offering for an unwitting communal sin only for rulings of the High Court alone, as it is stated: “And if the entire assembly of Israel shall act unwittingly” (Leviticus 4:13), from which it is derived that there is liability only for a ruling of the assembly, i.e., the court, of the entire people, **but not** for a ruling of the assembly of that particular tribe.

The Connection to the Rebellious Elder

17. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פז עמוד א: זקן ממרא אינו חייב אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, דברי רבי מאיר...מאי טעמא דרבי מאיר? - גמר, דבר דבר, כתיב הכא: כי יפלא ממך דבר למשפט, וכתיב התם ונעלם דבר מעיני הקהל. מה להלן - דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, אף כאן - דבר שחייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת

Gemara Sanhedrin 87a: The Sages taught in a baraita: A rebellious elder is liable only for instructing another to perform an action involving a matter for whose intentional violation one is liable to receive *karet*, and for whose unwitting violation one is liable to bring a sin-offering; this is the statement of Rabbi Meir...The Gemara elaborates: **What is the reason for the opinion of Rabbi Meir? He derives a verbal analogy between the term matter written here and the term matter that is written elsewhere. Here, matter is written in the verse: “If there shall be a matter too hard for you in judgment” (Deuteronomy 17:8), and there, it is written: “And the matter shall be concealed from the eyes of the assembly” (Leviticus 4:13). Just as there, in the verse in Leviticus, the sin-offering of the congregation is brought only for a matter for whose intentional violation one is liable to receive *karet*, and for whose unwitting violation one is liable to bring a sin-offering, so too here, the rebellious elder is liable only for a matter for whose intentional violation one is liable to receive *karet*, and for whose unwitting violation one is liable to bring a sin-offering.**

18. תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ד עמוד א: רב אשי אמר: יליף דבר דבר מזקן ממרא, דכתיב ביה בזקן ממרא: כי יפלא ממך דבר, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, מה ממרא - מן הדבר ולא כל דבר, אף בהוראה - דבר ולא כל הגוף.

Gemara Horiyot (4a): Rav Ashi said: The *tanna* derives a verbal analogy, learning the meaning of the term “matter” written in the context of the erroneous ruling from the term “matter” written in the context of the rebellious elder. **As it is written with regard to the rebellious elder: “If there shall be a matter [*davar*] too hard for you...You shall not turn aside from the matter [*haddavar*] that they shall declare unto you, to the right nor to the left” (Deuteronomy 17:8–11). Just as one becomes a rebellious elder only when his dispute with the Sages is with regard to a portion of the matter and not an entire matter, so too, with regard to an erroneous ruling of the court, the error of the judges must be with regard to a portion of the matter and not the entire essence of the matter**

19. תלמוד ירושלמי מסכת פסחים פרק ז הלכה ו: אף על גב דרבי יודה אמר שבט אחד גורר כל השבטים מודה הוא שתהא הוריה מלשכת הגזית. א”ר יוסה טעמא דהן תנייה [דברים יז י] מן המקום ההוא אשר יבחר ה’.

Jerusalem Talmud Pesachim 7:6- Even though R’ Yehuda says one tribe drags all the tribes, he agrees the ruling must emanate from the Chamber of Hewn Stone {the seat of the Sanhedrin in the Temple}. R’ Yoseh says, the reason for this was taught, “From that place which G-d shall choose”.

Combining Different Sins

20. תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ג עמוד א: איבעיא להו: הורו ב"ד חלב מותר ועשו מיעוט הקהל, וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר, מהו? כיון דשתי ידיעות נינהו לא מצטרף, או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף? ואם תמצא לומר: כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף, מיעוט בחלב שעל גבי הקבה ומיעוט בחלב שעל גבי דקין, מהו? הכא ודאי כיון דבתרי קראי קאתי לא מצטרף, או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף? ואת"ל: שם חלב הוא ומצטרף, מיעוט בחלב ומיעוט בדם, מהו? הכא ודאי (כיון) דתרי איסורי נינהו [וכיון דאין איסורן שוה] לא מצטרף, או דלמא כיון (דאיסורן שוה) דקרבתן שוה מצטרף? ואת"ל: כיון (דאיסורן שוה) דקרבתן שוה מצטרף, מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים, מהו? הכא ודאי אין איסורן שוה ואין קרבתן שוה, או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף? תיקו. איבעיא להו: הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל, ומת אותו ב"ד ועמד ב"ד אחר, וחזרו והורו ועשו מיעוט אחר, אליב' דמ"ד ב"ד מיייתי לא תיבעי לך - דהא ליתנהו, אלא כי תיבעי לך - אליבא דמ"ד צבור מיייתי מאי?

Gemara Horiyot (3a): A dilemma was raised before the Sages: If the court issued a ruling that forbidden fat is permitted, and a minority of the congregation performed the transgression of eating forbidden fat on the basis of that ruling, and the court reversed their decision and then reversed their decision again and issued a ruling that forbidden fat is permitted, and a different minority of the congregation performed the transgression, what is the *halakha*? The Gemara elaborates: Is it that since there are two disparate experiences of awareness, the first minority does not combine with the second minority, even though the two minorities together would constitute a majority? Or perhaps, since both this transgression and that transgression are the same, eating forbidden fat, the first minority combines with the second minority, and the two minorities together constitute a majority.

The Prohibition of "Lo Tasur" and Swapping Left and Right

21. ירושלמי (הוריות א:א): דתני יכול אם יאמרו לך על ימין שהיא שמאל ועל שמאל שהיא ימין תשמע להם ת"ל ללכת ימין ושמאל שיאמרו לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהיא שמאל.

Jerusalem Talmud (Horiyot 1:1): For it was taught, perhaps if they said right is left and left is right you should listen to them; the Torah teaches "To go right or left", that they should tell you right is right and left is left.

22. פרשת כי תבוא (כח:יד): ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי מצוה אתכם היום ימין ושמאל ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם.

Ki Tavo (Devarim 28:14): And you shall not swerve from all the things I command you today right or left to go after other gods to serve them.

23. רש"י כתובות (נז. ד"ה הא קמ"ל): דכי פליגי תרי אליבא דחד מר אמר הכי אמר פלוני ומר אמר הכי אמר פלוני חד מינייהו משקר אבל כי פליגי תרי אמוראי בדין או באיסור והיתר כל חד אמר הכי מיסתבר טעמא אין כאן שקר כל חד וחד סברא ידיה קאמר מר יהיב טעמא להיתירא ומר יהיב טעמא לאיסורא מר מדמי מילתא למילתא הכי ומר מדמי ליה בעניינא אחרינא ואיכא למימר אלו ואלו דברי אלהים חיים הם זימנין דשייך האי טעמא וזימנין דשייך האי טעמא שהטעם מתהפך לפי שינוי הדברים בשינוי מועט

Rashi Ketubot 57a: When two disagree over what one person said...one is lying. But when two Amoraim debate law or matters of prohibitions and each one says the reasoning makes more sense as follows, there is no lie; each one is saying his reason...and "These and these are the word of the living G-d"...

24. **רמב"ן** (שורש א'): ויש בזה תנאי, יתבונן בו המסתכל בראשון שלהוריות (ב:): בעין יפה, והוא שאם היה בזמן הסנהדרין חכם וראוי להוראה והורו בית דין הגדול בדבר אחד להתר והוא סבור שטעו בהוראתו אין עליו מצוה לשמוע דברי החכמים ואינו רשאי להתיר לעצמו הדבר האסור לו אבל ינהג חומר לעצמו וכל שכן אם היה מכלל הסנהדרין יושב עמהן בבית דין הגדול ויש עליו לבא לפנייהם ולומר טענותיו להם והם שישאו ויתנו עמו ואם הסכימו רובם בבטול הדעת ההוא שאמר ושבשו עליו סברותיו יחזור וינהוג כדעתם אחרי כן לאחר שיסלקו אותו ויעשו הסכמה בטענתו...ומכל מקום חייב לקבל דעתם אחר ההסכמה על כל פנים.

Ramban (Principle 1): And there is a stipulation in this, one who looks at the first chapter of Horiyos can contemplate it, which is, that if, in the times of the Sanhedrin there is a sage qualified to rule {in Torah matters} and the Great Court rules on something to permit it and he thinks they erred, he does not have a mitzva to listen to the sages and he is not allowed to permit for himself the thing which is prohibited to him, but he should be stringent upon himself...and he should go before them and explain his claims to them, and they can debate with him, and if most of them agree to negate his opinion and they showed his ideas to be mistaken, he should go back to act upon their opinion...

25. **רמב"ם** (ריש הל' ממרים): בית דין הגדול שבירושלים הם עיקר תורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל, ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר ירוך זו מצות עשה, וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולישען עליהן.

Rambam Hilchot Mamrim 1: The Supreme Sanhedrin in Jerusalem are the essence of the Oral Law. They are the pillars of instruction from whom statutes and judgments issue forth for the entire Jewish people. Concerning them, the Torah promises Deuteronomy 17:11: "You shall do according to the laws which they shall instruct you...." This is a positive commandment.

Whoever believes in Moses and in his Torah is obligated to make all of his religious acts dependent on this court and to rely on them.